

Tekst: Hans Bouwman | Beeld: Griffioen

**CONCEPT VAN ZEER SNELLE DICHTGROEI VAN VASTE PLANTEN
ZORGT VOOR MINDER ONKRUIDGROEI**

Vaste planten goed voor biodiversiteit en de portemonnee

Steeds meer gemeenten en andere grootgroenbeheerders hebben aandacht voor biodiversiteit, merkt landschapsontwerper Michelle de Roo van vasteplantenkwekerij Griffioen Wassenaar. Vaste planten dragen sterk bij aan de biodiversiteit en bovendien kan aanzienlijk worden bespaard op onderhoudskosten met onkruidarme vasteplantenvakken in het openbaar groen. De gemeenten Papendrecht en De Ronde Venen delen hun ervaringen.

'Je ziet een ontwikkeling dat gemeenten de laatste jaren meer kleuren in de openbare ruimte willen en ook de bloeitijd willen verlengen, van april tot november', zegt Michelle de Roo, die zich bij Griffioen vooral bezighoudt met vasteplanten-beplantingen; zoals ze zelf zegt op de website van het bedrijf 'het schilderen met levend plantmateriaal'. 'Wij krijgen heel veel opdrachten van gemeenten voor het GreentoColour-concept.' Dit concept voorziet in het realiseren van kleurige, onkruidarme vakken met vaste planten. Een dergelijke beplanting is na de eerste zomer al vrijwel volledig bedekt. Zeer snelle dichtgroei van vaste planten zorgt voor aanzienlijk minder onkruidgroei ten opzichte van heesterbeplanting, waarbij een groot aantal keren per jaar geschoffeld dient te worden. De kosten voor beheer en onderhoud zijn bij het gebruik van vaste planten dan ook concurrerend. Naast het kostenaspect heeft De Roo de ervaring dat de aspecten biodiversiteit en klimaat een grotere rol zijn gaan spelen. Vroeger werd volgens de landschapontwerper veel meer gekeken naar de kleuren en de hoogte van de planten en bomen en veel minder naar het klimaat. 'In de laatste jaren is de hoeveelheid groen in de gemeenten

Over heet water

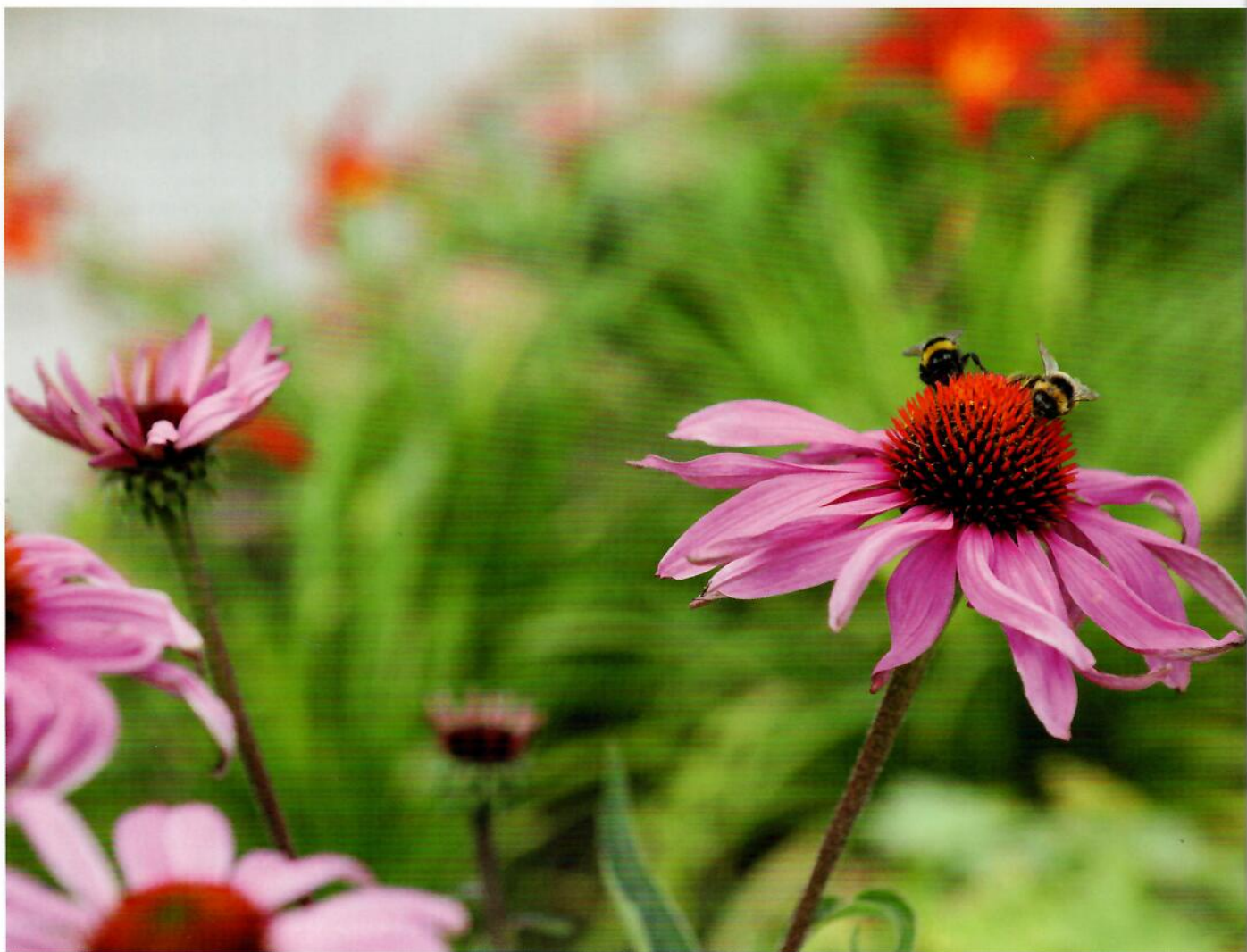
Omdat chemische bestrijdingsmiddelen verboden zijn, heeft Griffioen Wasenaar een methode ontwikkeld: bestrijden van onkruid door middel van heet water. Water van 99 graden Celsius zorgt ervoor dat de cellen van de onkruidplant openbarsten waarna ze een signaal aan de wortels doorgeven, die vervolgens stoppen met groeien. Bij demonstraties voor gemeenten laat Griffioen met een speciale machine zien hoe op een doeltreffende manier het beheer van vaste planten aangepakt kan worden.

omhooggegaan, maar je ziet dat de praktijk voorloopt op de politiek. Meer groen betekent ook dat het budget voor onderhoud omhoog moet, maar dat is nog niet overal het geval.'

Op basis van de wensen van de opdrachtgever en de uitgangspunten op de locatie maakt De Roo een beplantingsplan. Als ontwerper is zij vrij in het kiezen van de planten, maar dient uiteraard wel rekening te houden met het grondsoort, strooizout, plassende honden, onkruidonderdrukking en de locatie. 'Op de ene locatie heb je soms meer schaduwwerking, op een andere locatie mag de beplanting niet te hoog te zijn, bijvoorbeeld in verband met de verkeersveiligheid.'

Papendrecht

Een gemeente die al langer gebruikmaakt van het GreentoColour-concept is Papendrecht. Bert Schaeffer, landscape designer en werkvoorbereider bij de Steenbreek-gemeente is 'razend enthousiast'. Hij kwam er in 2009 mee in aanraking tijdens een lezing van Bert Griffioen (tot 1 september was hij directeur van het gelijknamige bedrijf). 'De passie straalde er vanaf tijdens zijn verhaal. Ik ben toen verder in dit concept gaan duiken en in 2010 hebben we de eerste rotonde in Papendrecht, bij de Veerweg en Burgemeester Keizerweg, aangepakt. Frank Groeneweg van Griffioen heeft toen voor ons een tekening gemaakt. Het werd gelijk een succes. De bewoners waren enthousiast en vonden het prachtig; voorheen stond de rotonde helemaal vol met alleen lavendel.' Inmiddels zijn bijna alle rotondes in Papendrecht aangepakt. 'Ik ben laaiend enthousiast over het concept', zegt Schaeffer. 'Waarom? Dat is tweeledig. Alles staat en valt met een goede ondergrond. In de winter heb je een andere samenstelling nodig dan in de zomer. Bij GreentoColour gebruiken ze een laag teelaarde van circa 25 centimeter met honderd procent organische grondverbeteraars en dat werkt fantastisch. De tweede reden is dat ze gebruikmaken van P11-potten (acht planten per vierkante meter, red.); dat is een iets ruimere pot dan de gebruikelijk P9 waardoor je een groter en steviger wortelstelsel hebt en de planten dus sterker zijn.' Na de eerste twee rotondes die door Griffioen zijn ontworpen, heeft Schaeffer zelf de ontwerpen gemaakt voor de volgende rotondes, maar de planten komen nog steeds van Griffioen.

‘We hebben een ruim assortiment planten waar we uit kunnen kiezen’, zegt De Roo. ‘Elk jaar kijken we wel naar het assortiment, maar als je daar iets in wilt veranderen, heeft dat tijd nodig.’ De planten worden namelijk uitgebreid getest in de voorbeeldtuin van Griffioen. De planten moeten voldoen aan 21 voorwaarden zoals snel dichtgroeien, droogte- en zoutbestendig, winterhard tot min twintig graden, snel uitlopend na het maaien en veel bladmassa. Van de ruim zevenhonderd soorten vaste planten die op de eigen kwekerij worden geteeld, zijn er ongeveer 125 soorten geschikt voor GreentoColour. Schaeffer geeft toe dat hij wel zo eigenwijs is om dat aan te vullen met een eigen keuze. ‘Ik maak graag gebruik van *Allium*, witte en roze sierui, de keizerskroon en de naald van Cleopatra. En *Veronicastrum virginicum* ‘Fascination’ en de ‘Pink Glow’.

Behalve de rotondes is drie jaar geleden ook de Markt in Papendrecht aangepakt en zijn er zes verhoogde plantvakken geplaatst die zijn aangeplant met vaste planten volgens het GreentoColour-concept. Het sortiment bestaat onder meer uit *Agastache*, *Echinacea*, *Geranium*, *Helenium*, *Hemerocallis*, *Nepeta*, *Persicaria*, *Phlomis*, *Sedum* en diverse bolgewassen. Ook is gebruikgemaakt van *Eremurus*, de naald van Cleopatra. ‘Alles heeft waanzinnig mooi staan bloeien’, zegt Schaeffer die aangeeft dat de

gemeente Papendrecht zelf het onderhoud en beheer van alle vaste planten doet en dat het afmaaien, mulchen en de bemesting door Griffioen wordt gedaan.

Bewonersparticipatie

Een andere gemeente die gebruikmaakt van het GreentoColour-concept is De Ronde Venen. Toen Kiki Hagen in april 2018 werd benoemd tot wethouder was een van haar voornemens om meer vaste planten in de gemeente te krijgen. Zij vindt het belangrijk dat de kwaliteit van het groen in de gemeente wordt verhoogd en het groen duurzamer wordt. Er is ook extra budget voor uitgetrokken. Om de biodiversiteit te versterken en om meer kleur in de gemeente te krijgen heeft het college indertijd besloten om een aantal entrees in de dorpen te verfraaien met kleurrijke vaste planten. Hagen koos voor GreentoColour. Abcoude was als eerste aan de beurt en daar is een aantal groenvakken voorzien van vaste planten. ‘Het is nu al vrijwel dicht begroeid’, zegt Hagen. ‘Het onderhoud is echter veel minder arbeidsintensief dan andere concepten; je hoeft eigenlijk alleen maar een keer per jaar te “plukken”. De eerste twee jaar laten we het onderhoud en het schoffelen door GreentoColour doen; daarna pakken we dat zelf op. Het is wel een andere manier van onderhoud dan we gewend zijn. We hebben

de buitendienst de nieuwe manier van onderhoud, passend bij vaste planten, laten zien.’ Een steeds belangrijker aspect binnen de inrichting van de openbare ruimte is de bewonersparticipatie, zegt Michelle de Roo. ‘We hebben aan een paar trajecten gewerkt waarbij de bewoners vroegen om referentiebeelden zodat zij een indruk konden krijgen van hoe het eruit zou komen te zien.’ De Roo geeft aan dat het voor bewoners soms lastig is om je voor te stellen hoe het eruit gaat zien. Ook laten zij zich vaak leiden door wat ze mooi vinden en dat hoeft niet altijd te stroken met de keuze van de ontwerper die naar meer aspecten moet kijken. Voor ontwerper De Roo is er binnen het concept van GreentoColour de laatste jaren ook iets veranderd. ‘Eerst maakten wij ontwerpen met grote groepen van één soort zodat het ook duidelijk is in het onderhoud. De laatste jaren ben ik om de diversiteit te verhogen meer soorten op één plek gaan zetten, bijvoorbeeld door groepen van vijf of zes planten te laten repeteren in een plantvak in plaats van dertig van één soort in dezelfde oppervlakte. Gemeenten vragen tegenwoordig wel vaker om inheemse planten, maar daar kunnen we niet altijd aan voldoen. Wij bieden een eindbeeld dat elk jaar terugkomt in stedelijke gebieden waar de verwachtingen en omstandigheden anders zijn dan in de natuur.’

Over Michelle de Roo

Michelle de Roo werd geboren in de Verenigde Staten en studeerde aan de Rutgers University en de University of Washington Landscape Architecture and Urban Design and Planning. Ze woont zeventien jaar in Nederland en werkte onder meer bij Niek Roozen landschapsarchitecten en de gemeente Leiden als landscape designer voor ze begin 2017 bij Griffioen in dienst kwam. Ze is auteur van *The Green City Guidelines, techniques for a healthy liveable city* uit 2011. Ze is niet alleen in haar werk bezig met vaste planten; de inwonster van Leiden heeft in haar woonplaats een aantal malen een “groendate” gehouden waarbij bewoners die hun tuin onder handen wilden nemen, in een tien minuten durend gesprek tips kregen van De Roo voor de inrichting van hun tuin. In het kader van de Steenbreek-actie “Schets je tuin” gaf ze ook diverse workshops waarin de deelnemers leren een basisschets voor de tuin te maken. Ook richtte ze samen met vier anderen van Stadslab Leiden (een netwerk van Leidenaren die activiteiten voor de stad bedenken en uitvoeren) Team Singelpark op dat de Stichting Vrienden van het Singelpark oprichtte. Deze organisatie zet zich in om aan weerszijden van de zes kilometer lange singelgracht om de historische binnenstad een publiek park aan te leggen. Dit plan moet eind 2021 zijn voltooid. Daarnaast zette De Roo de Kweektuin op waar bomen en vaste planten worden gekweekt die een plek krijgen in het Singelpark.